

SEMINARIUM INSTYTUTOWE

Badania eksperymentalne wirującej detonacji w mieszaniu ciekłego paliwa z powietrzem

Dr inż. Jan Kindracki

Warszawa, 27 listopad 2012

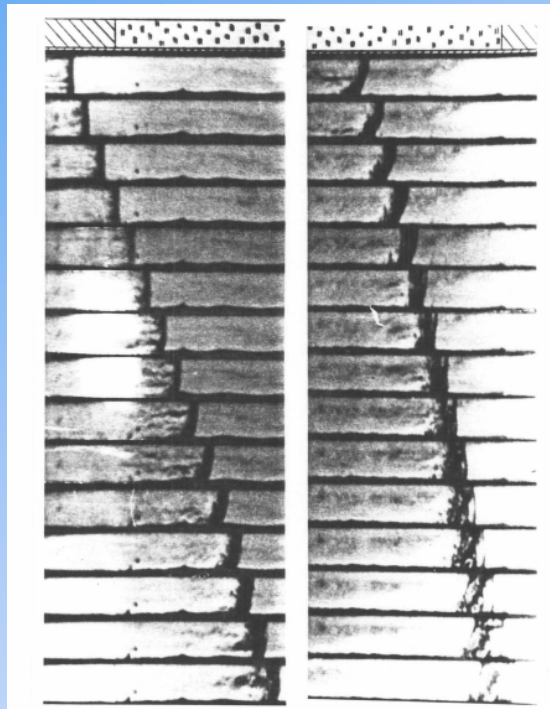
WPROWADZENIE DO TEMATYKI DETONACJI

DEFLAGRACJA – front płomienia propaguje z prędkością poddźwiękową względem świeżej mieszanki, ciśnienie i gęstość za frontem fali maleją (przykład: palenie się świecy, spalanie w silnikach spalinowych, raketowych, spalanie paliwa w kotłach energetycznych)

DETONACJA – front płomienia propaguje z prędkością naddźwiękową względem świeżej mieszanki, ciśnienie i gęstość za frontem fali rosną (spalanie w silniku PDE, RDE, niektóre postaci wybuchów przemysłowych)

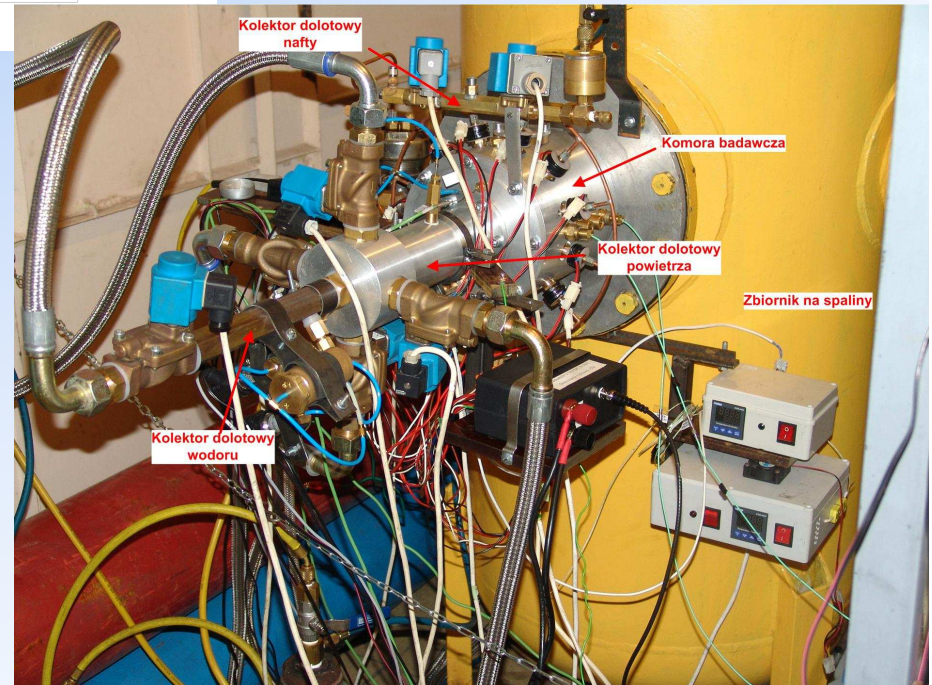
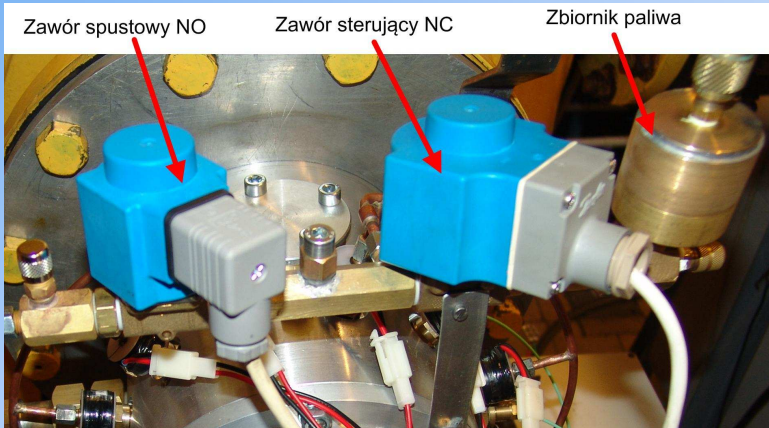
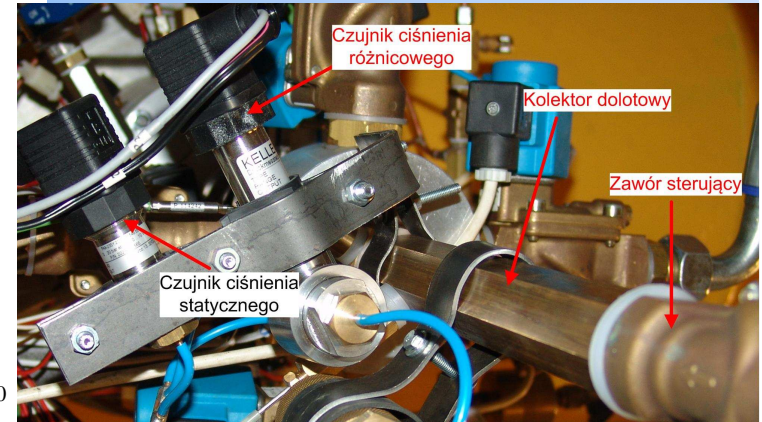
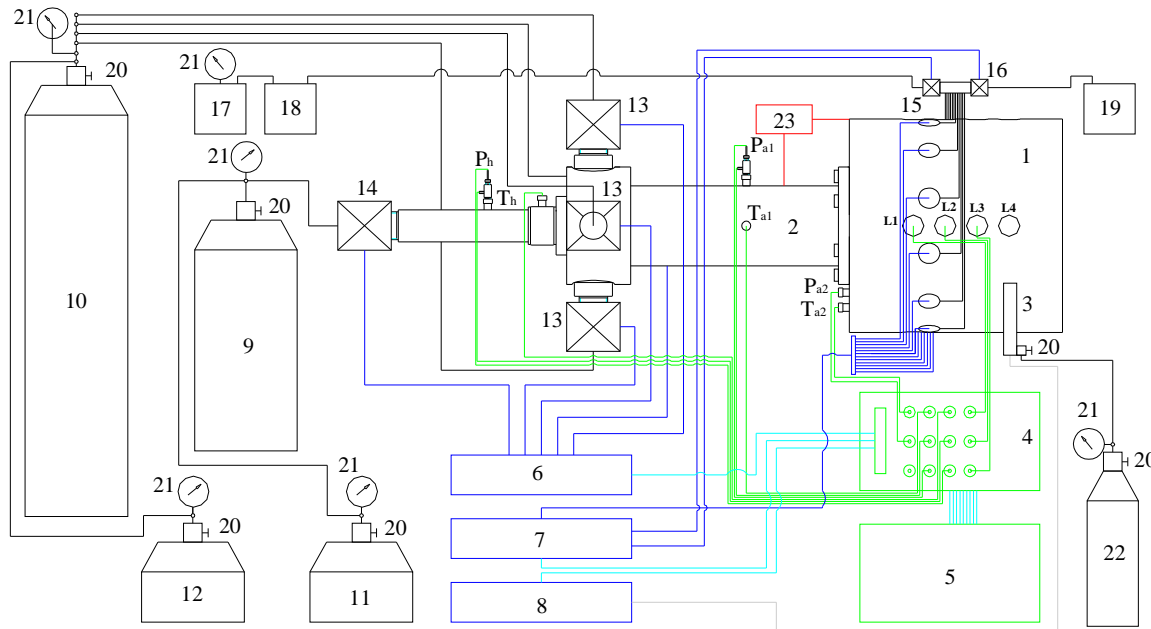

Nasze klasyczne
wyobrażenia
detonacji

Detonacja

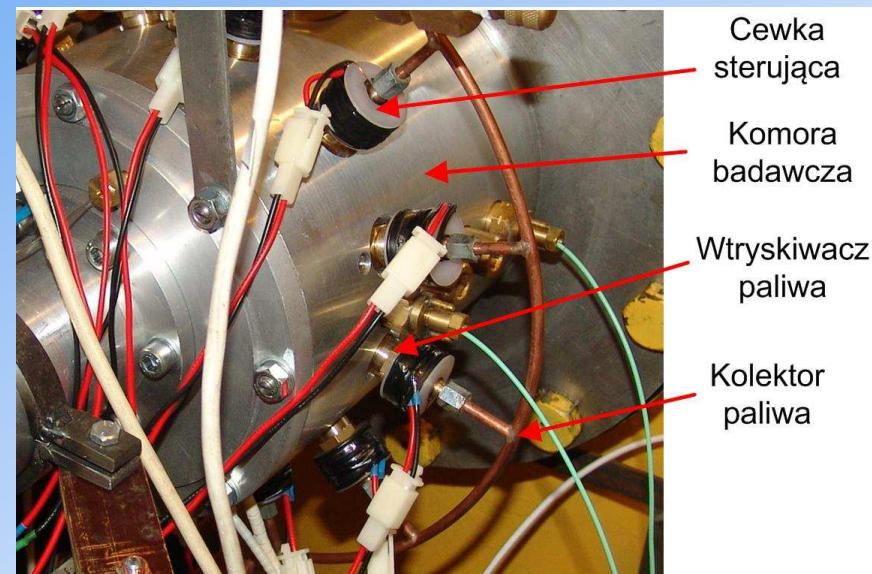
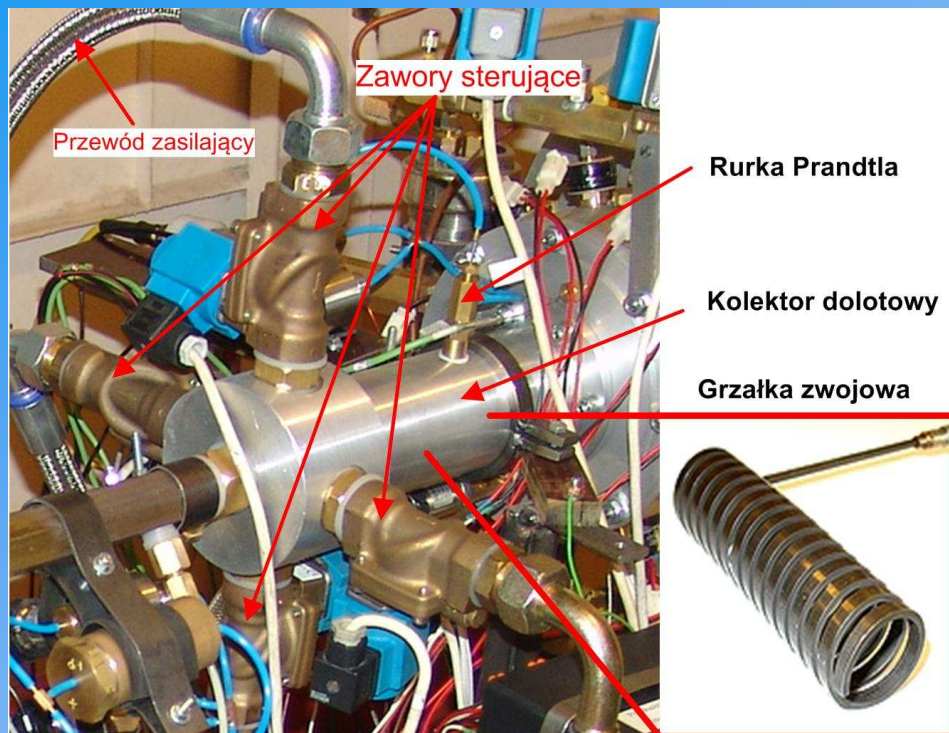
STANOWISKO BADAWCZE

1 – komora badawcza, 2 – nagrzewnica powietrza, 3 – inicjator, 4 – karta pomiarowa, 5 – komputer, 6, 7 – zasilacz DC, 8 – sterownik świecy zapłonowej, 9 – butla niskiego ciśnienia z wodorem, 10 – butla niskiego ciśnienia z powietrzem, 11 – butla wysokiego ciśnienia z wodorem, 13 – zawory sterujące elektromagnetyczne powietrza, 14 – zawór sterujące elektromagnetyczny wodoru, 15 – zawór elektromagnetyczny NC dla nafty, 16 – zawór elektromagnetyczny NO dla nafty, 17 – zbiornik ciśnieniowy azotu, 18 – zbiornik zasilający naftę, 19 – zbiornik przelewowy nafty, 20 – zawór kulowy ręczny, 21 – manometr, 22 – butla z mieszaniną inicjującą, 23 – sterownik grzałek.

PARAMETRY I OPIS STANOWISKA BADAWCZEGO

Czujniki ciśnienia: Kistler 603B sztuk 3, zakres pomiarowy 0÷200bar (zainstalowane w oprawkach chłodzonych wodą w obiegu otwartym max 4bar, z monitoringiem temperatury oprawki czujnika);

Czujniki temperatury: termopary typu K (Czaki), zakres pomiarowy zredukowany do 400°C za pomocą programowalnych wzmacniaczy TED-38;

Termoregulator: ESM 4420 z regulacją typu On/Off oraz PID z funkcją autoadaptacji parametrów regulatora PID;

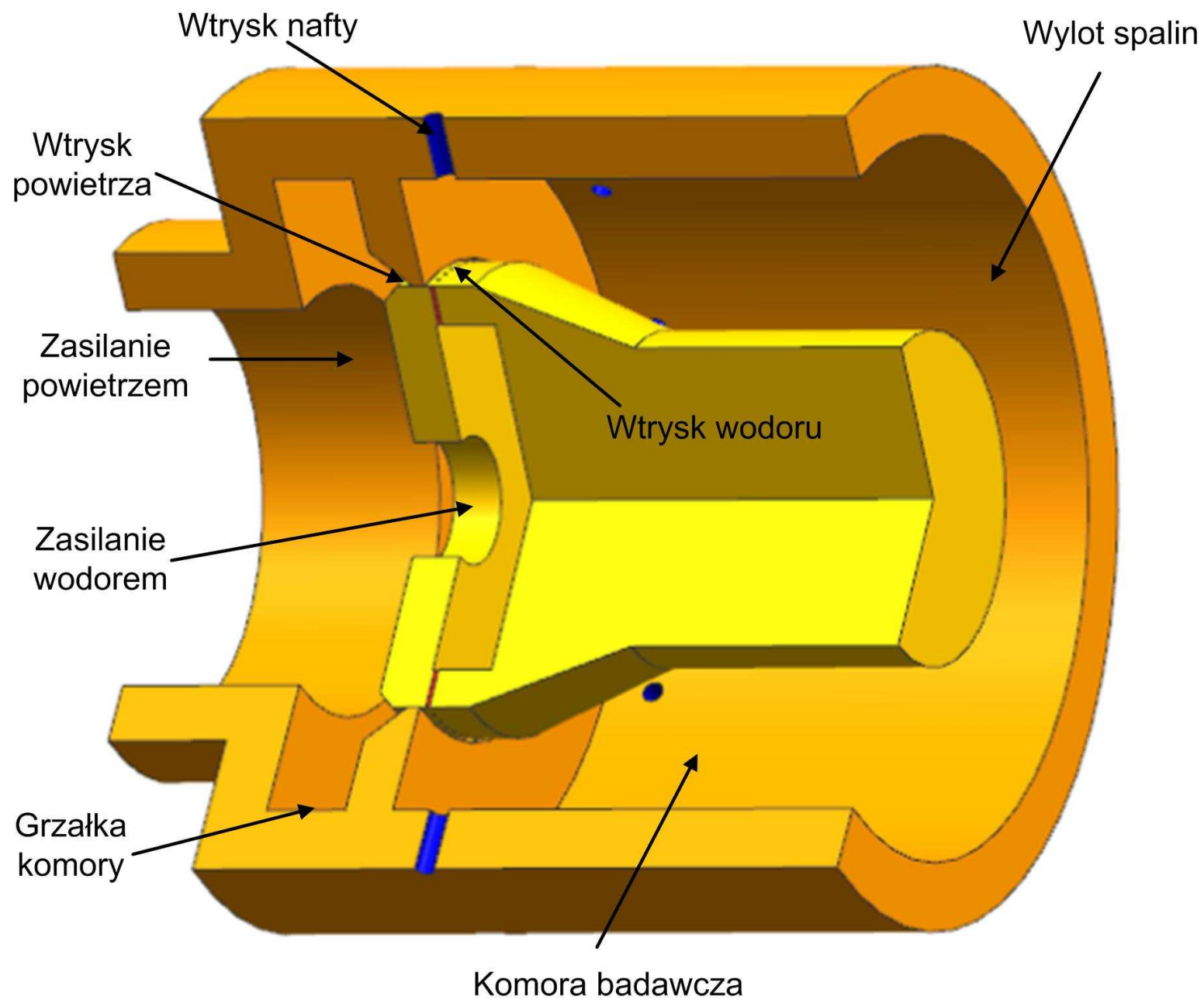
Karty pomiarowe: National Instruments PCI 6115 (4kanały z maksymalną częstotliwością próbkowania 10MHz/kanał), USB 6259 (16kanałów dla maksymalnej częstotliwości dzielonej na wszystkie kanały 1.25MHz);

Wtryskiwacz: konstrukcja własna z wykorzystaniem elementów firmy Danfoss (typ OD), sterowany elektrycznie jako pojedynczy wtryskiwacz lub ze wspólnej szyny z wykorzystaniem karty pomiarowej oraz oprogramowania własnego;

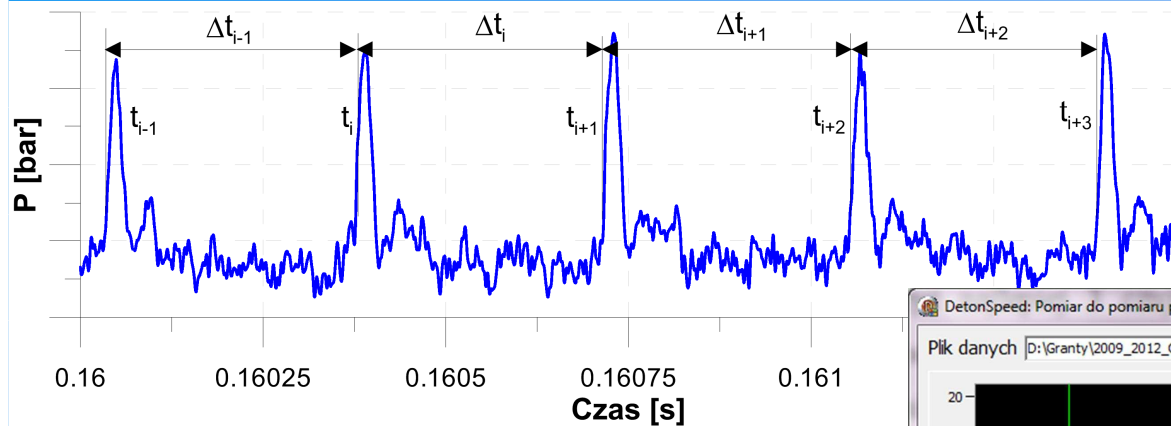
Grzałki: konstrukcja opaskowa wykonywana na specjalne zamówienie, firma SELFA o mocy grzewczej 800W, oraz grzałka zwojowa do podgrzewania powietrza zasilającego z wbudowaną termoparą do kontroli.

Schemat komory badawczej (nie w skali)

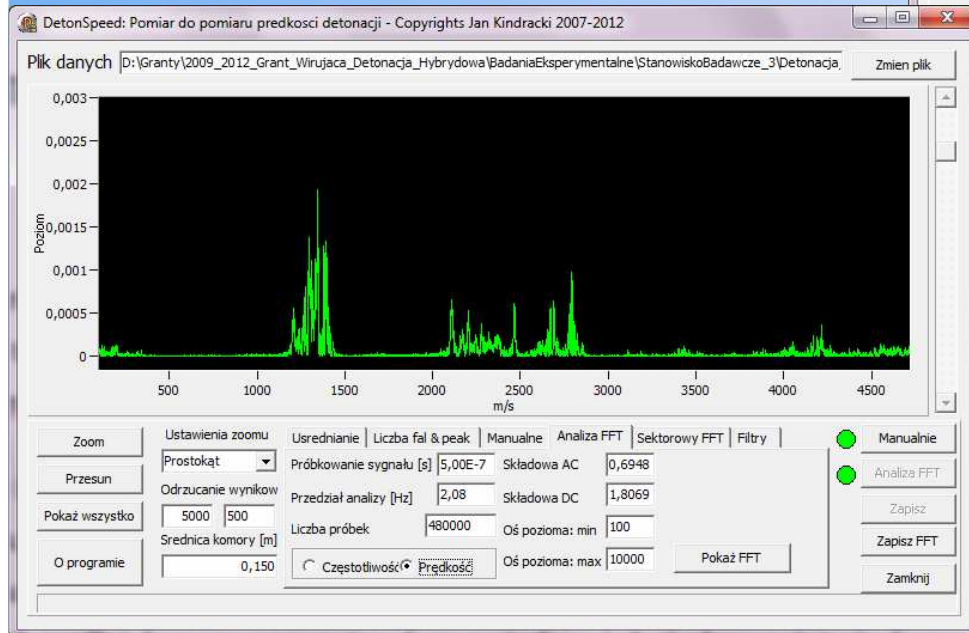
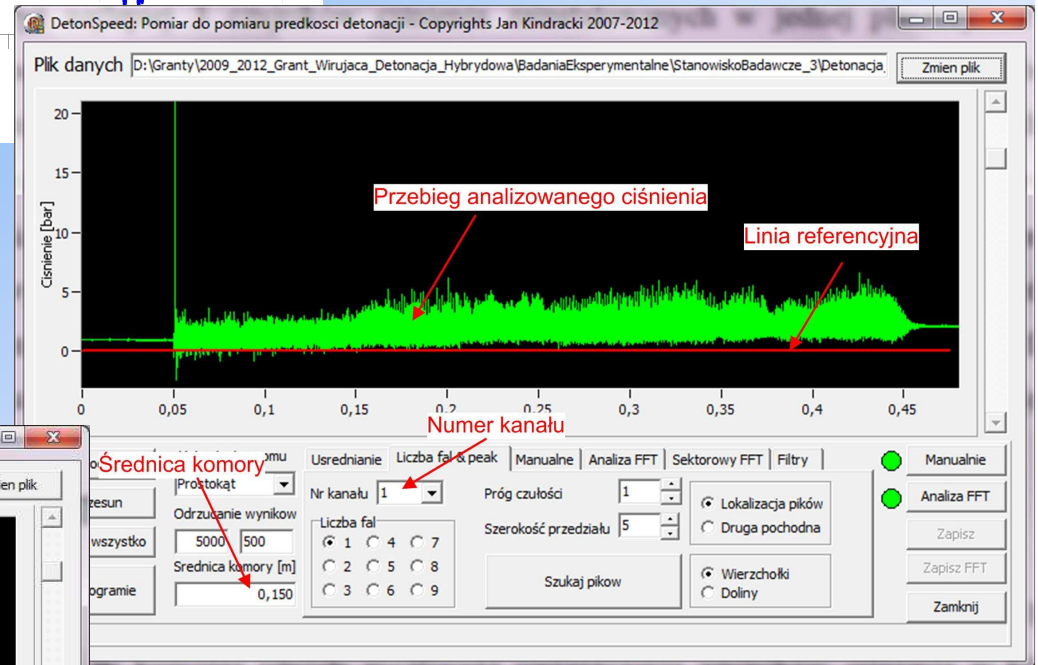

OBLICZENIA PRĘDKOŚCI PROPAGACJI DETONACJI

Interfejs programu do obliczania prędkości propagacji detonacji na podstawie pomiaru czasów przejścia fali detonacyjnej na czolem czujnika

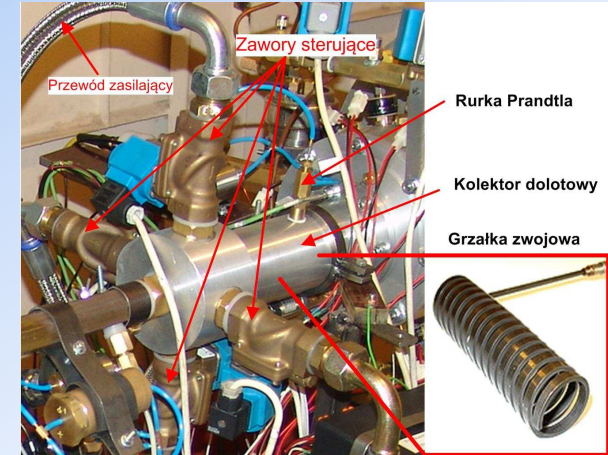
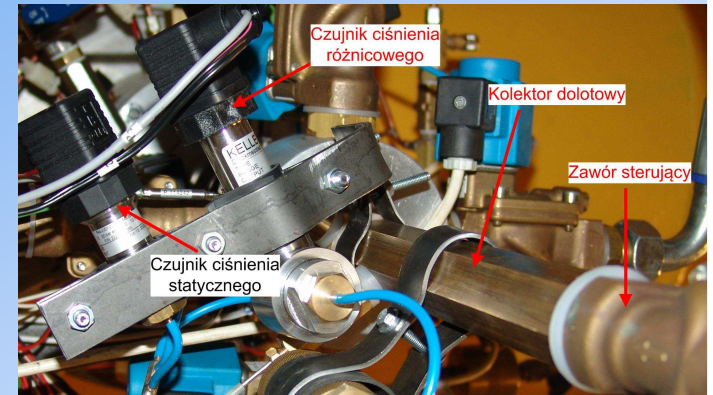
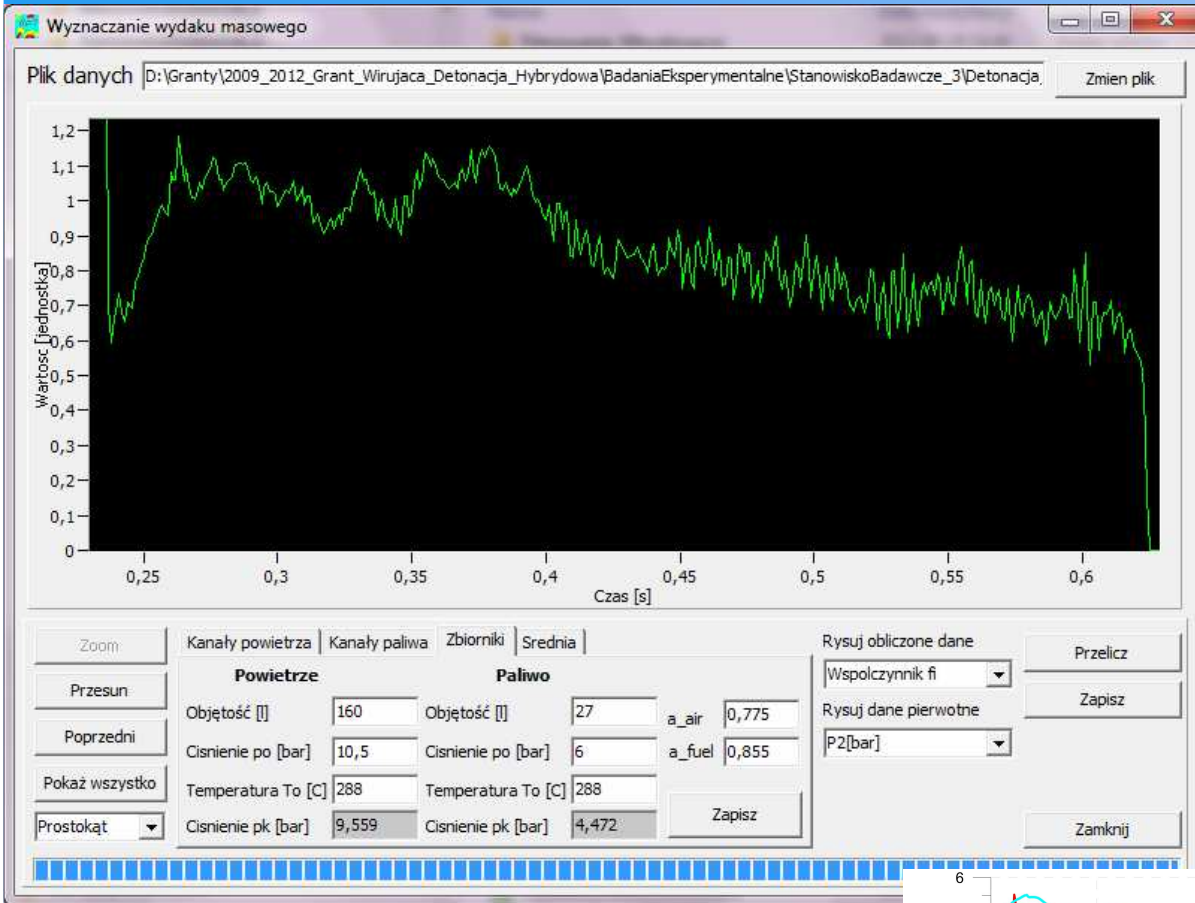
Metodologia obliczeń

Zakładka programu pozwalająca obliczać prędkość propagacji detonacji z wykorzystaniem analizy FFT

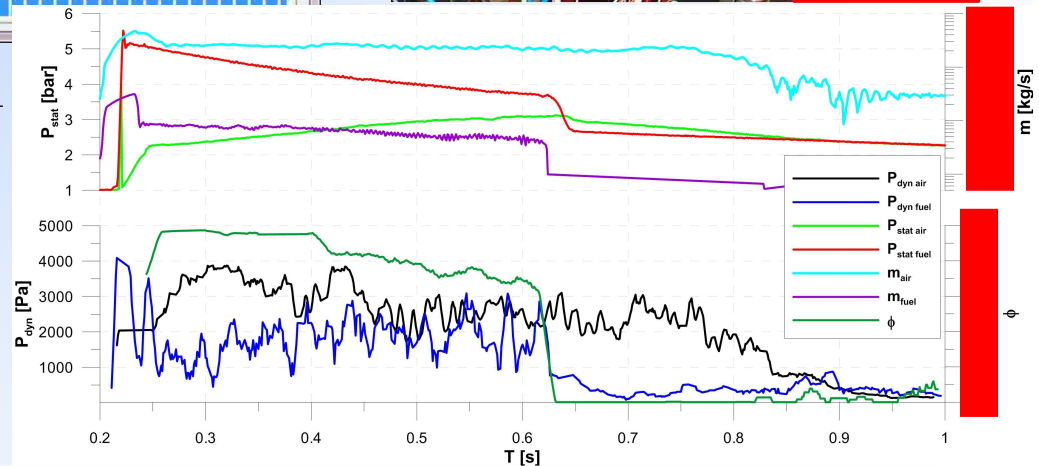

POMIAR I OBLICZENIA WYDATKU MASOWEGO

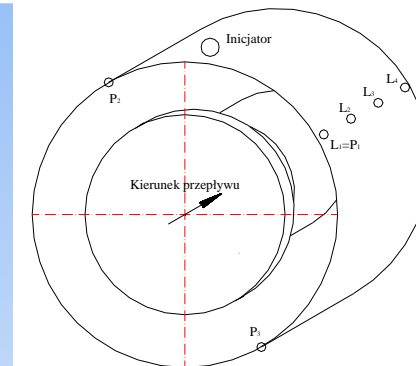

$$p_{dyn} = \frac{\rho \cdot V^2}{2} \Rightarrow V = \sqrt{\frac{2 \cdot p_{dyn}}{\rho}} \quad \frac{p_{stat}}{\rho} = R_{gazu} \cdot T_{stat} \Rightarrow \rho = \frac{p_{stat}}{R_{gazu} \cdot T_{stat}}$$

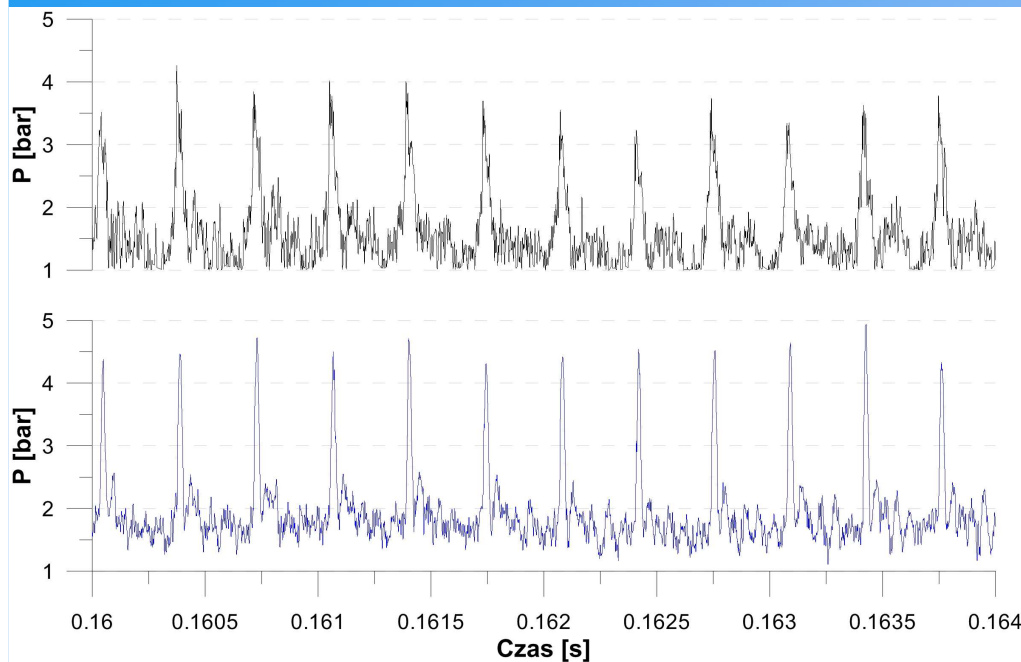
$$\dot{m} = \rho \cdot V \cdot A \quad \phi = \frac{\left(\frac{\dot{m}}{\dot{m}}\right)_{paliwo} / \left(\frac{\dot{m}}{\dot{m}}\right)_{powietrze}}{\left[\frac{\left(\frac{\dot{m}}{\dot{m}}\right)_{paliwo} / \left(\frac{\dot{m}}{\dot{m}}\right)_{powietrze}}{\right]_{stochiometria}}$$

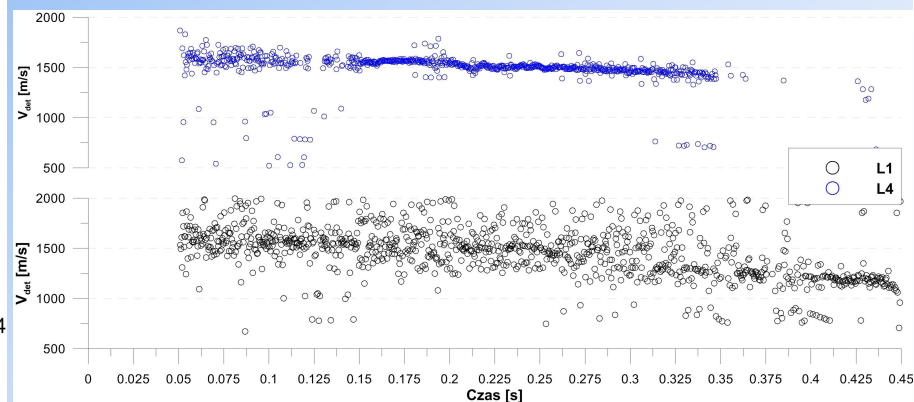
DETONACJA – MIESZANINA H₂ - POWIETRZE

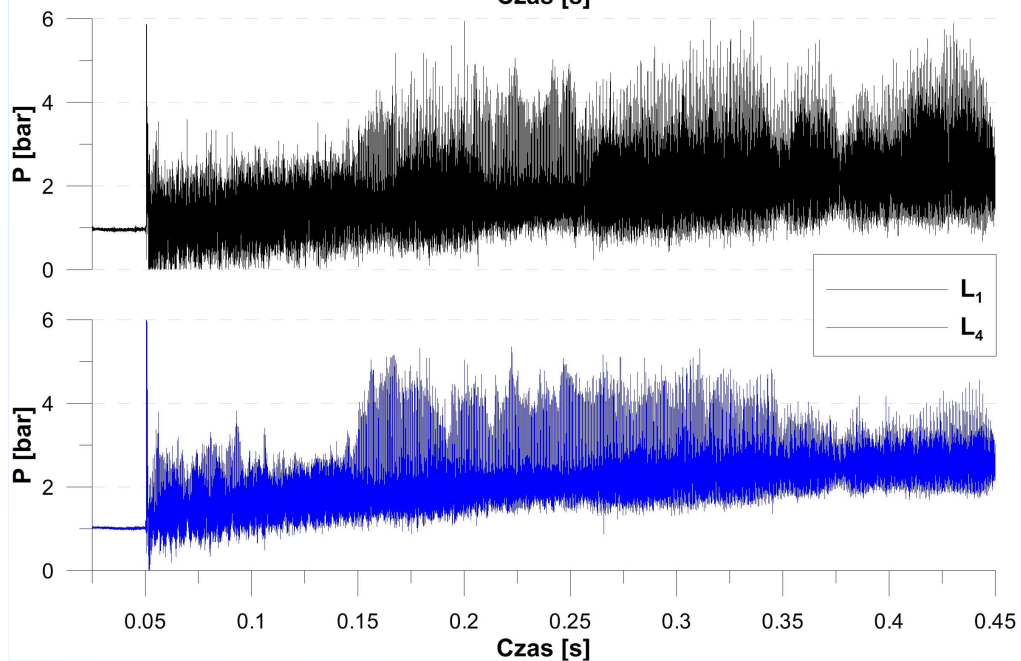
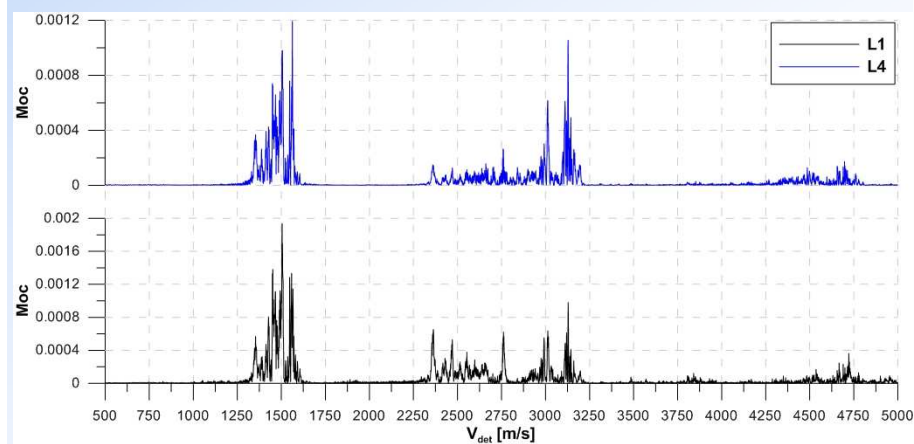
Przebieg ciśnienia

Przebieg prędkości – obliczenia manualne

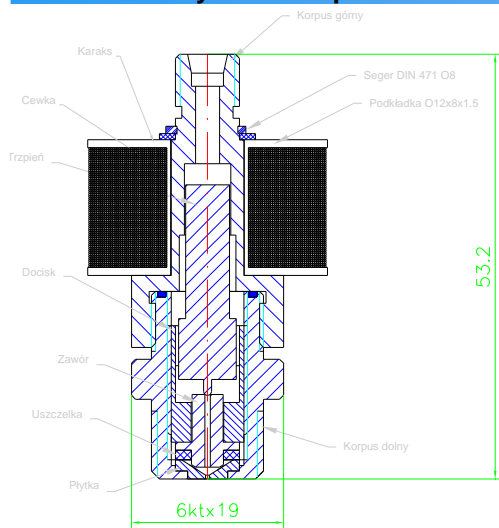
Przebieg prędkości – obliczenia FFT

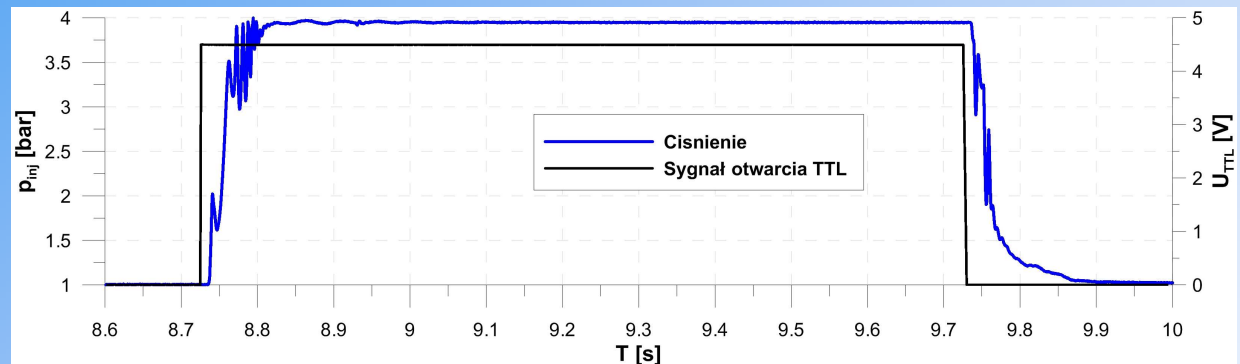

WTRYSK CIEKŁEJ NAFTY LOTNICZEJ

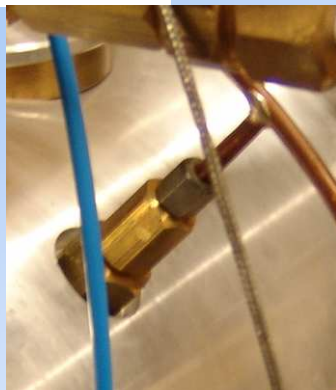
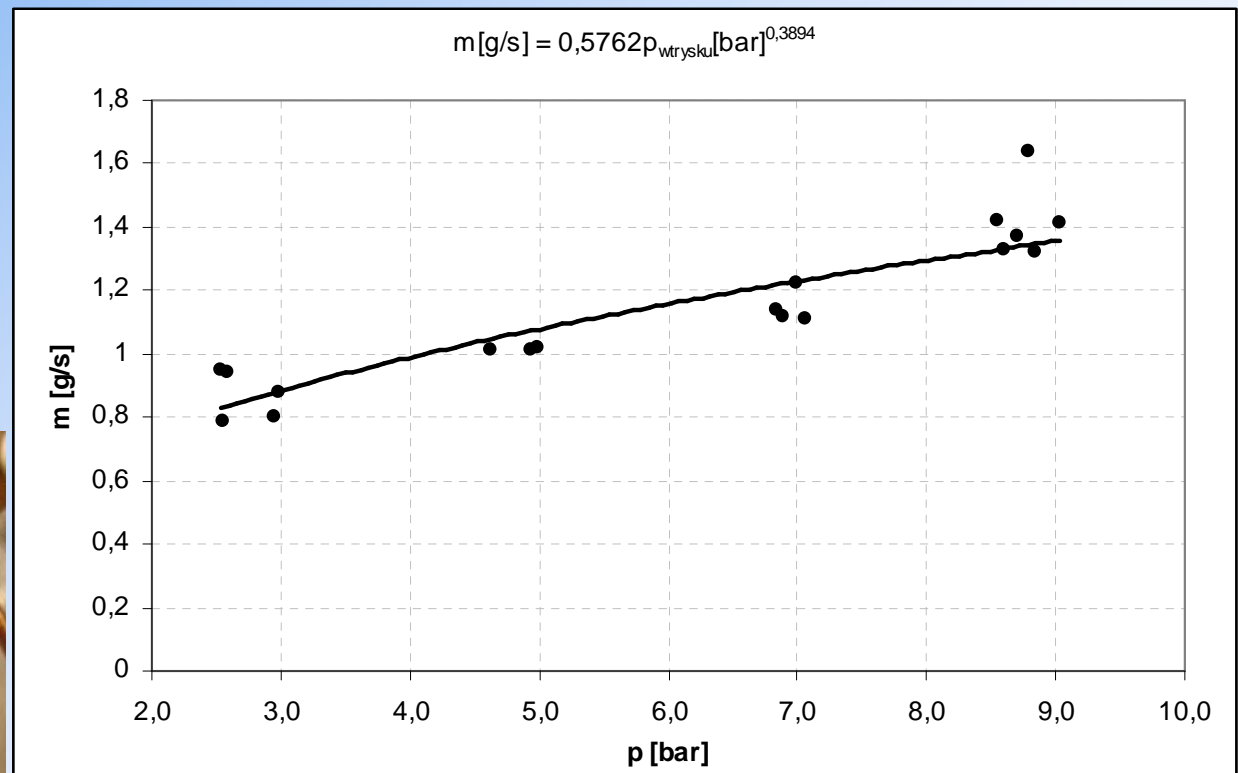
Schemat i widok przykładowego wtryskiwacza paliwa lotniczego

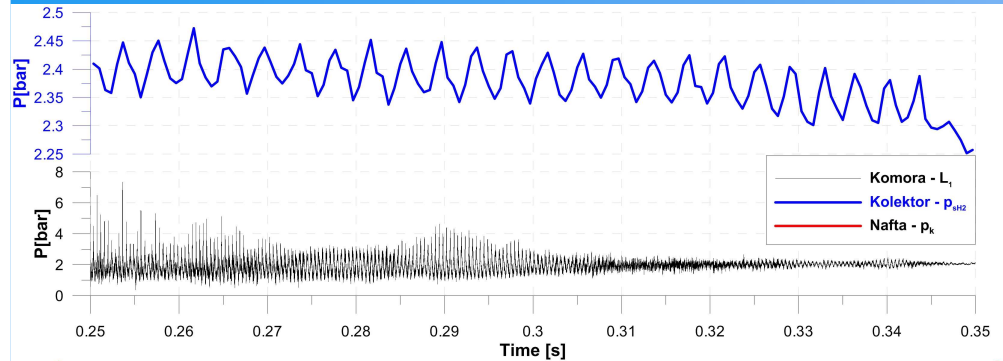
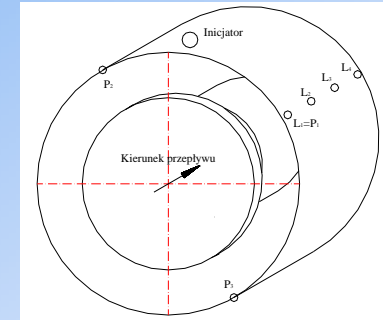
Przykładowy przebieg wtrysku

Charakterystyka pojedynczego wtryskiwacza

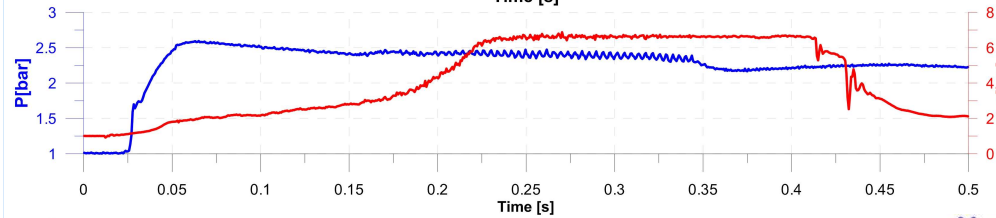

DETONACJA MIESZANINY HETEROGENICZNEJ - WYNIKI

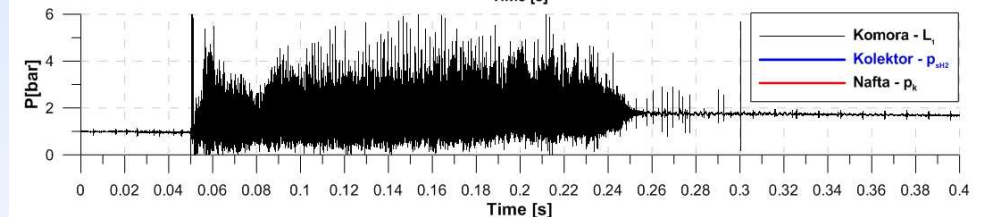
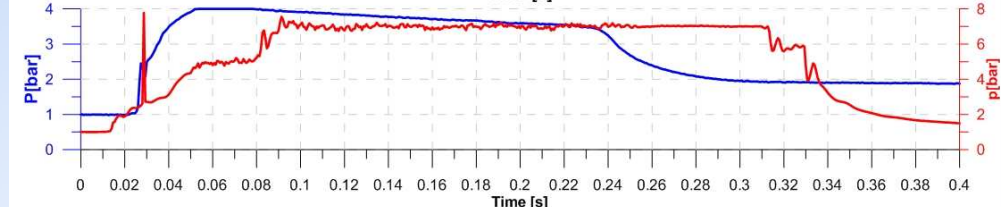
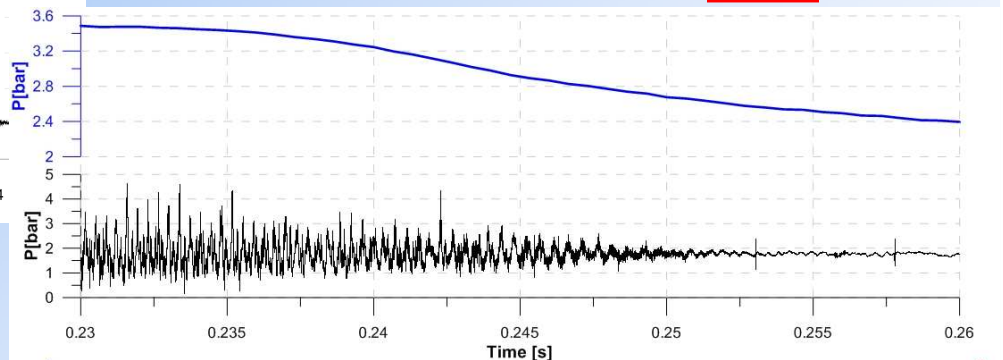
Przebieg zmian parametrów dla przypadku mieszanki – wodór powietrze – nafta lotnicza (przypadek 64):

- współczynnik ϕ dla uwzględnienia tylko paliwa wodorowego [REDACTED]
- współczynnik ϕ dla uwzględnienia tylko paliwa wodorowego [REDACTED]
- współczynnik ϕ dla uwzględnienia obydwu paliw [REDACTED]

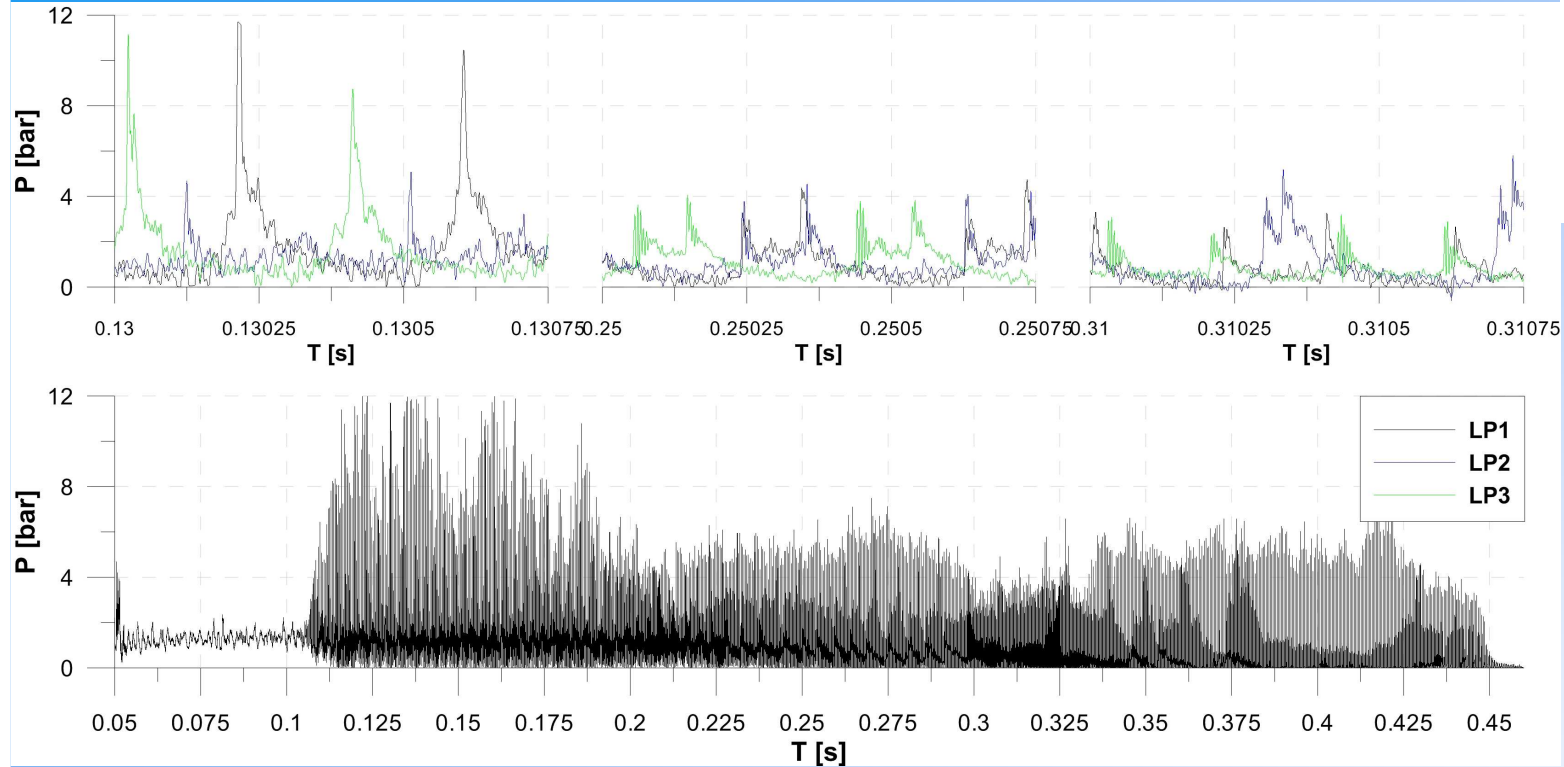
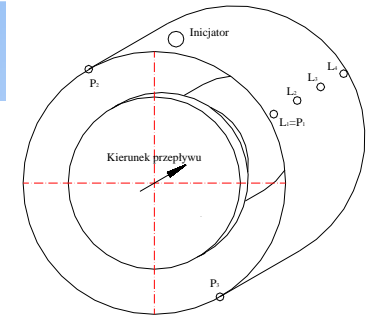
Przebieg zmian parametrów dla przypadku mieszanki – wodór powietrze – nafta lotnicza (przypadek 79):

- współczynnik ϕ dla uwzględnienia tylko paliwa wodorowego [REDACTED]
- współczynnik ϕ dla uwzględnienia tylko paliwa wodorowego [REDACTED]
- współczynnik ϕ dla uwzględnienia obydwu paliw [REDACTED]

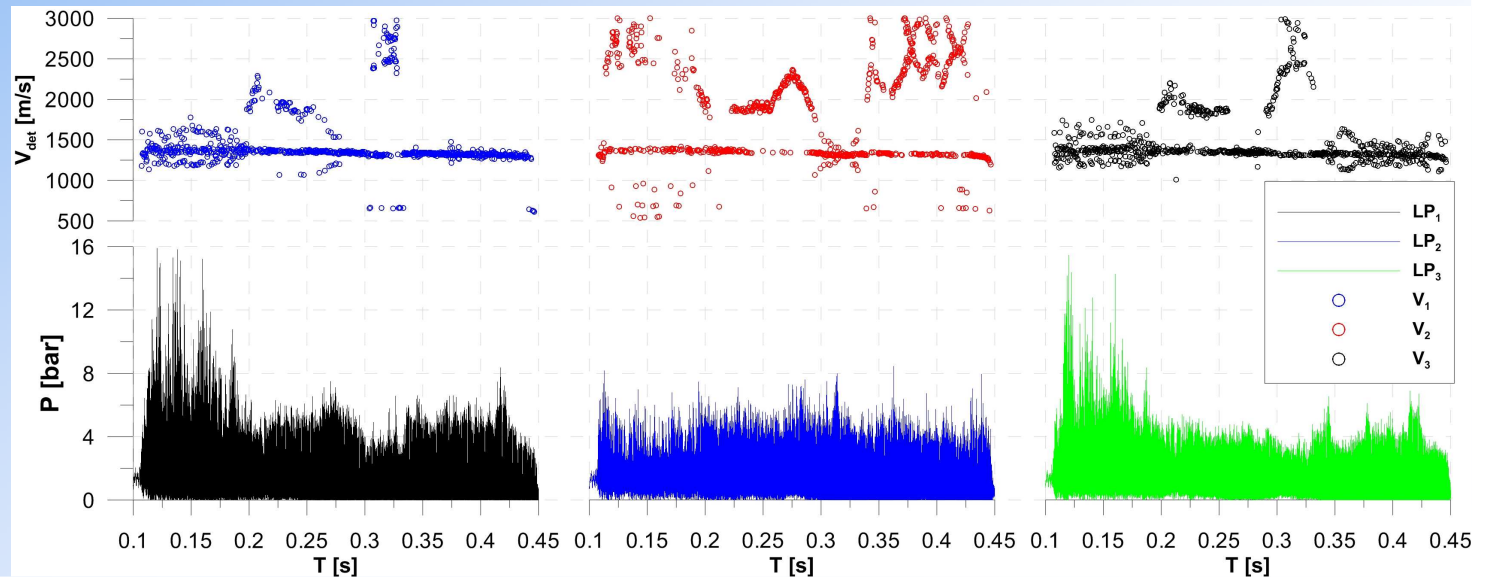
DETONACJA MIESZANINY HETEROGENICZNEJ - WYNIKI

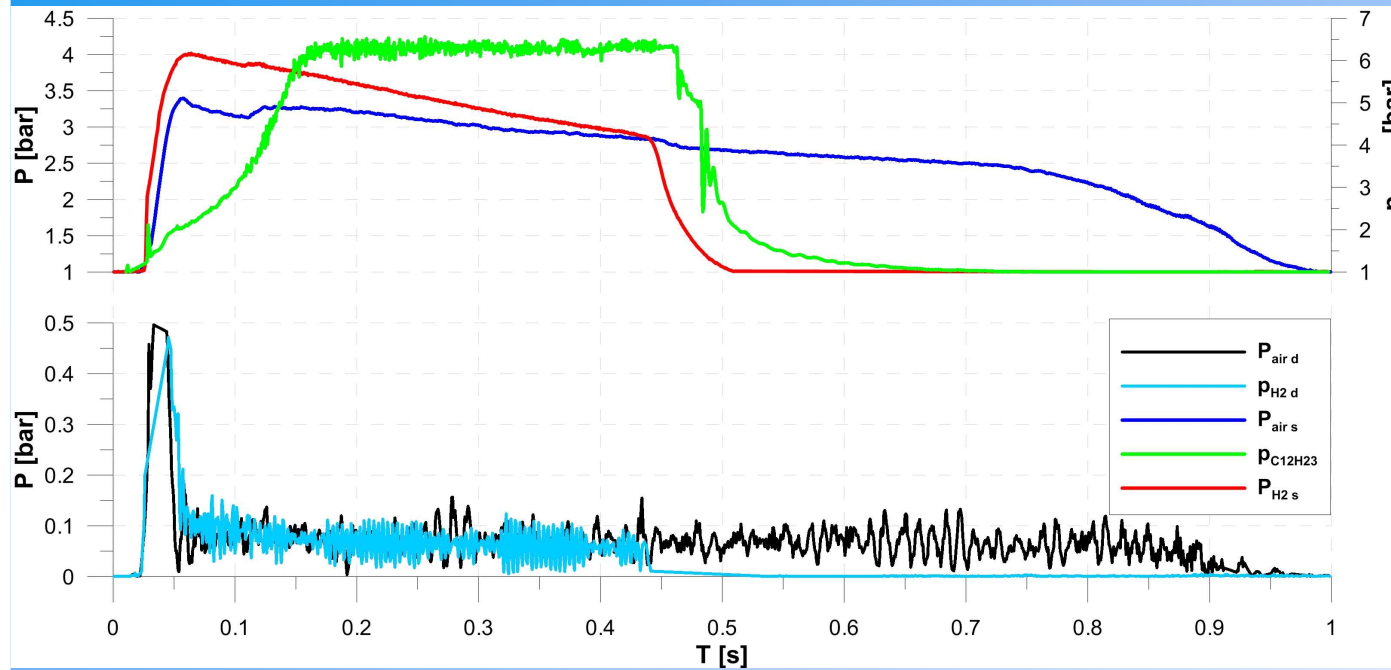
Zastosowano
dodatek
„uczulający” paliwo
– azotan izopropylu
(IPN) 20% masowo
w stosunku do
nafty

Przebieg zmian parametrów ciśnienia w komorze dla przypadku mieszanki – wodór powietrze – nafta lotnicza (przypadek 111):

- współczynnik ϕ dla uwzględnienia tylko paliwa wodorowego [redacted]
- współczynnik ϕ dla uwzględnienia tylko paliwa wodorowego [redacted]
- współczynnik ϕ dla uwzględnienia obydwu paliw [redacted]

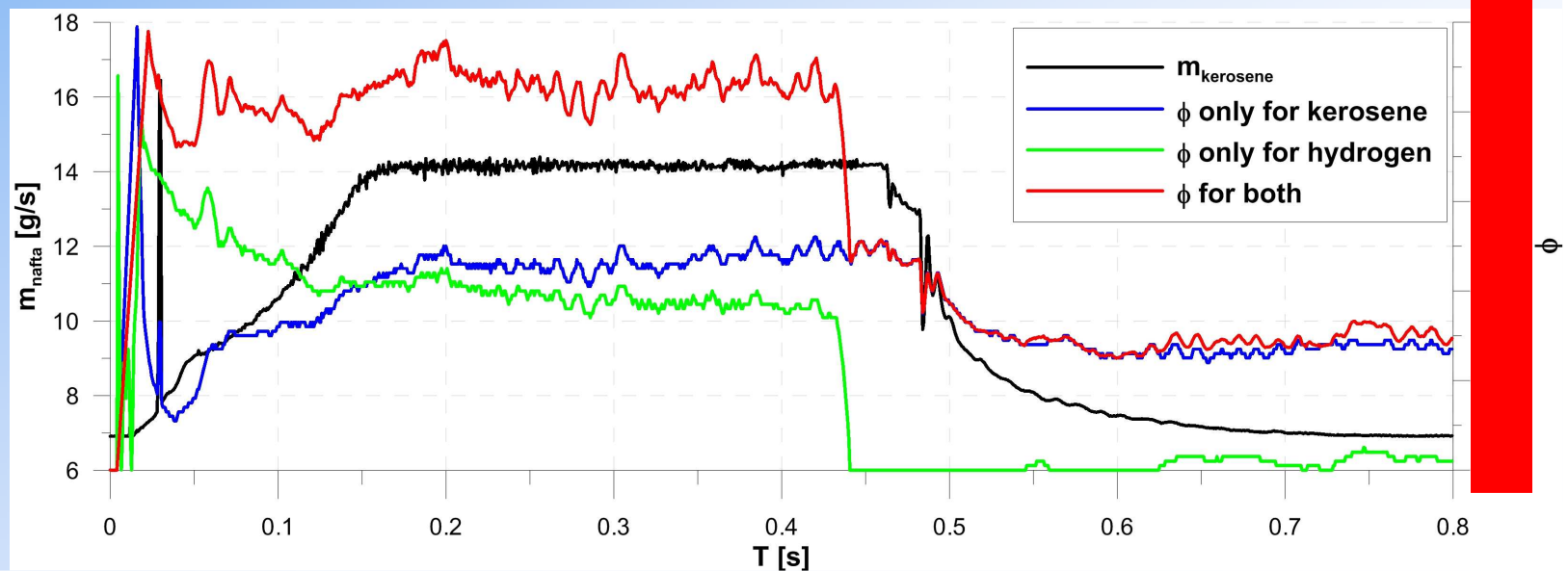

Detonacja mieszaniny heterogenicznej – wyniki – c.d.

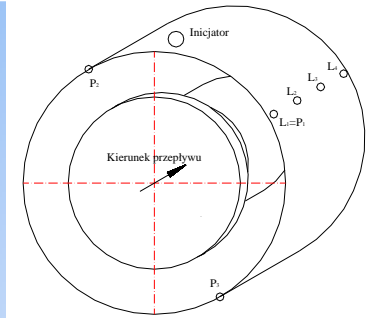
Przypadek 111:
Przebieg ciśnień wolnozmiennych

Przebieg wydatku nafty i składu mieszaniny

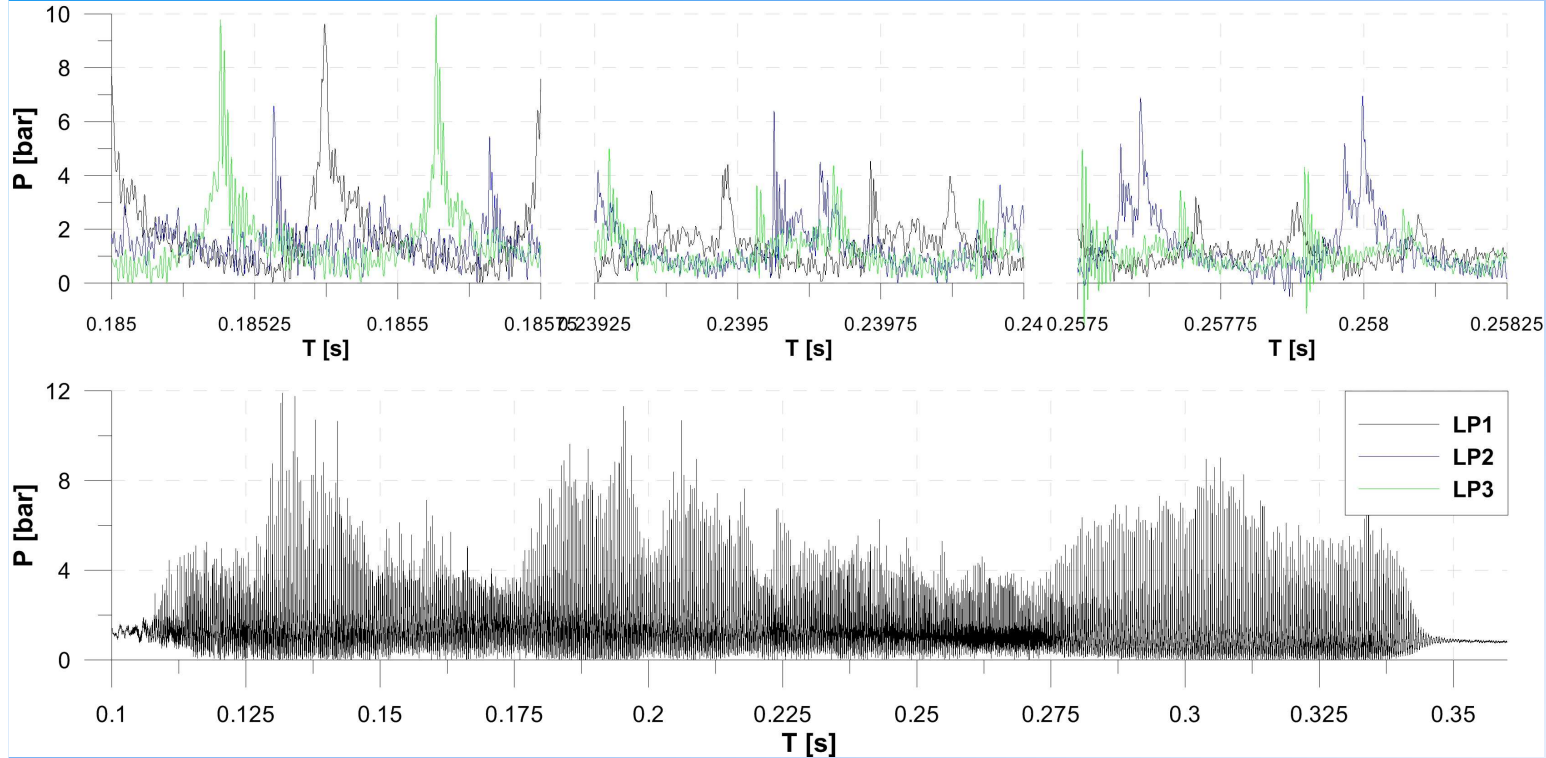

Detonacja mieszaniny heterogenicznej - wyniki

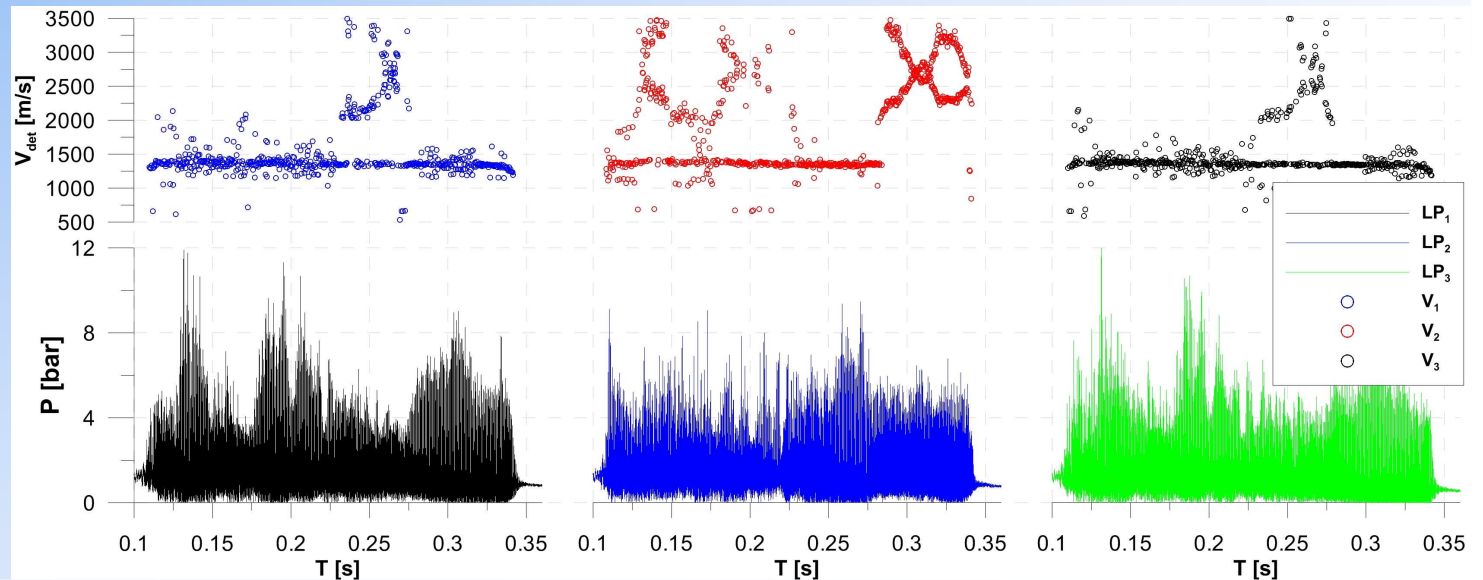

Zastosowano dodatek „uczulający” paliwo – azotan izopropylu (IPN) 20% masowo w stosunku do nafty, a także ogrzewanie komory do 50°C oraz podgrzewanie powietrza

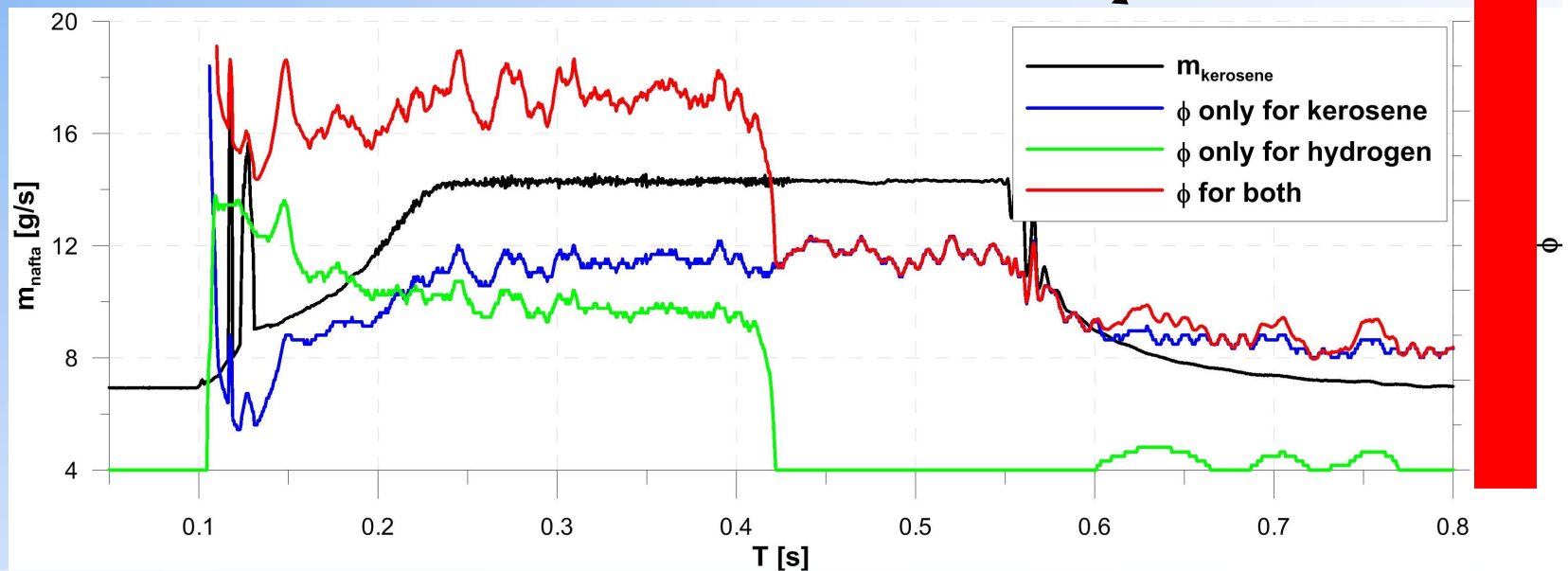
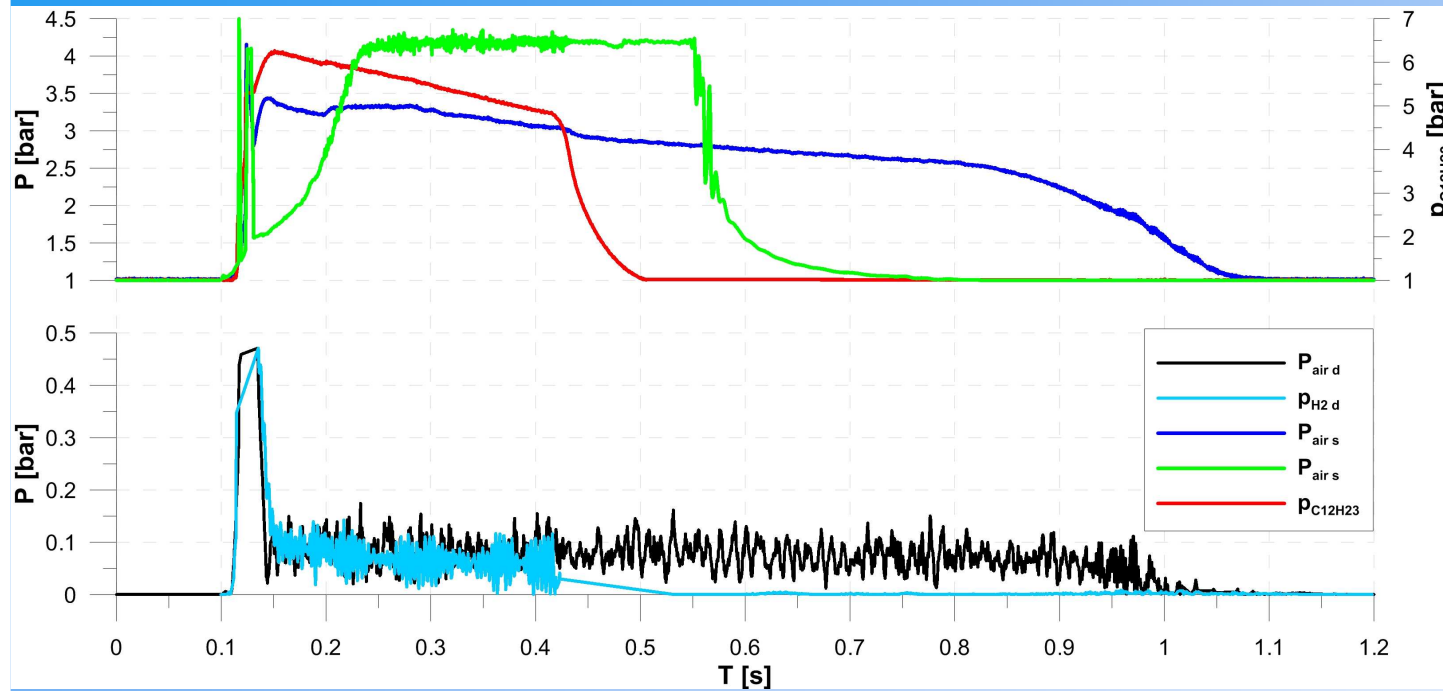

Przebieg zmian parametrów ciśnienia w komorze dla przypadku mieszaniny – wodór powietrze – nafta lotnicza (przypadek 118):

- współczynnik ϕ dla uwzględnienia tylko paliwa wodorowego [redacted]
- współczynnik ϕ dla uwzględnienia tylko paliwa wodorowego [redacted]
- współczynnik ϕ dla uwzględnienia obydwu paliw [redacted]

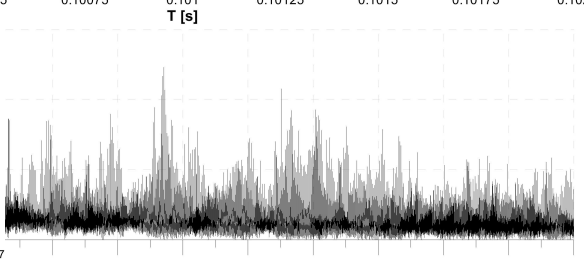
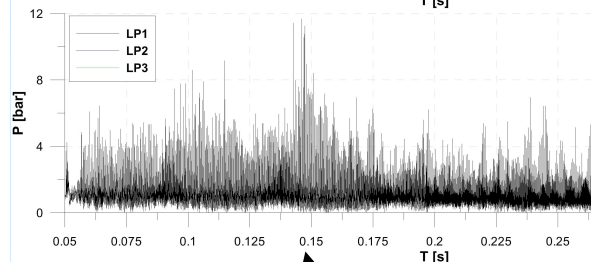
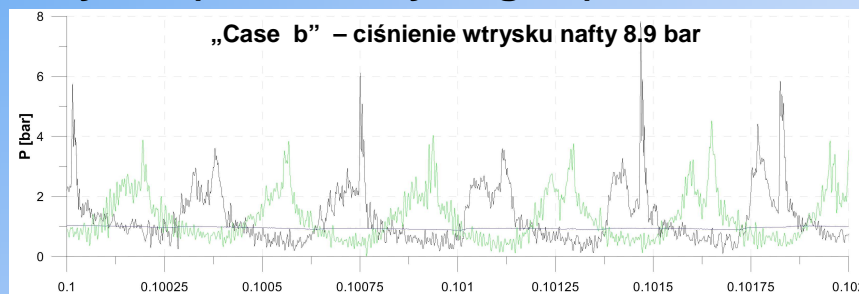
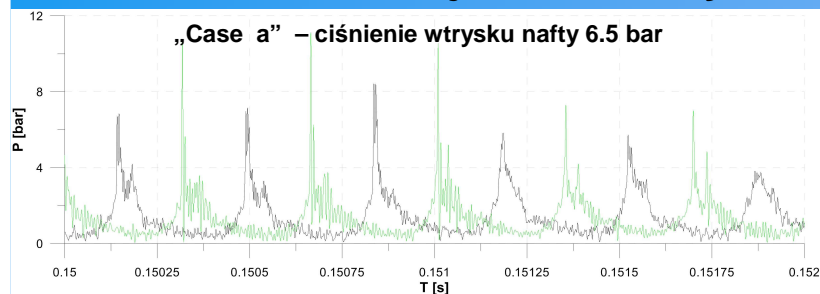

Detonacja mieszaniny heterogenicznej – wyniki – c.d.

Detonacja mieszanki heterogenicznej – wyniki (mieszanki bogate)

Nafta lotnicza +
20%IPN+
wodór+
powietrze

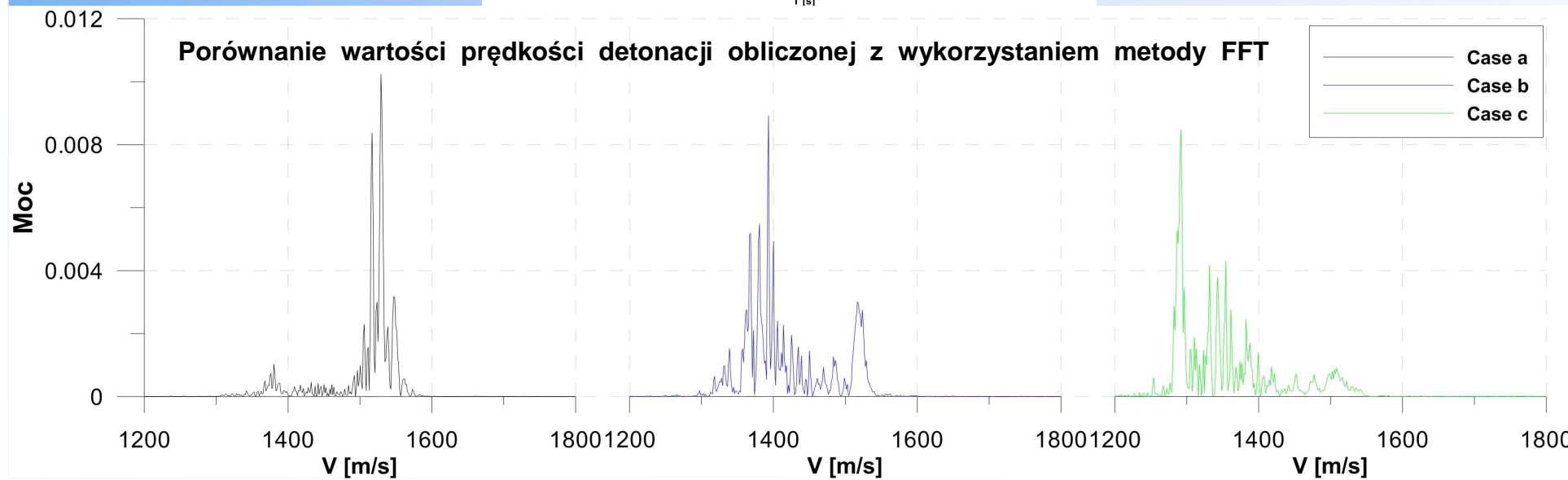

Globalny współczynnik $\phi \approx$ [red box]

Globalny współczynnik $\phi \approx$ [red box]

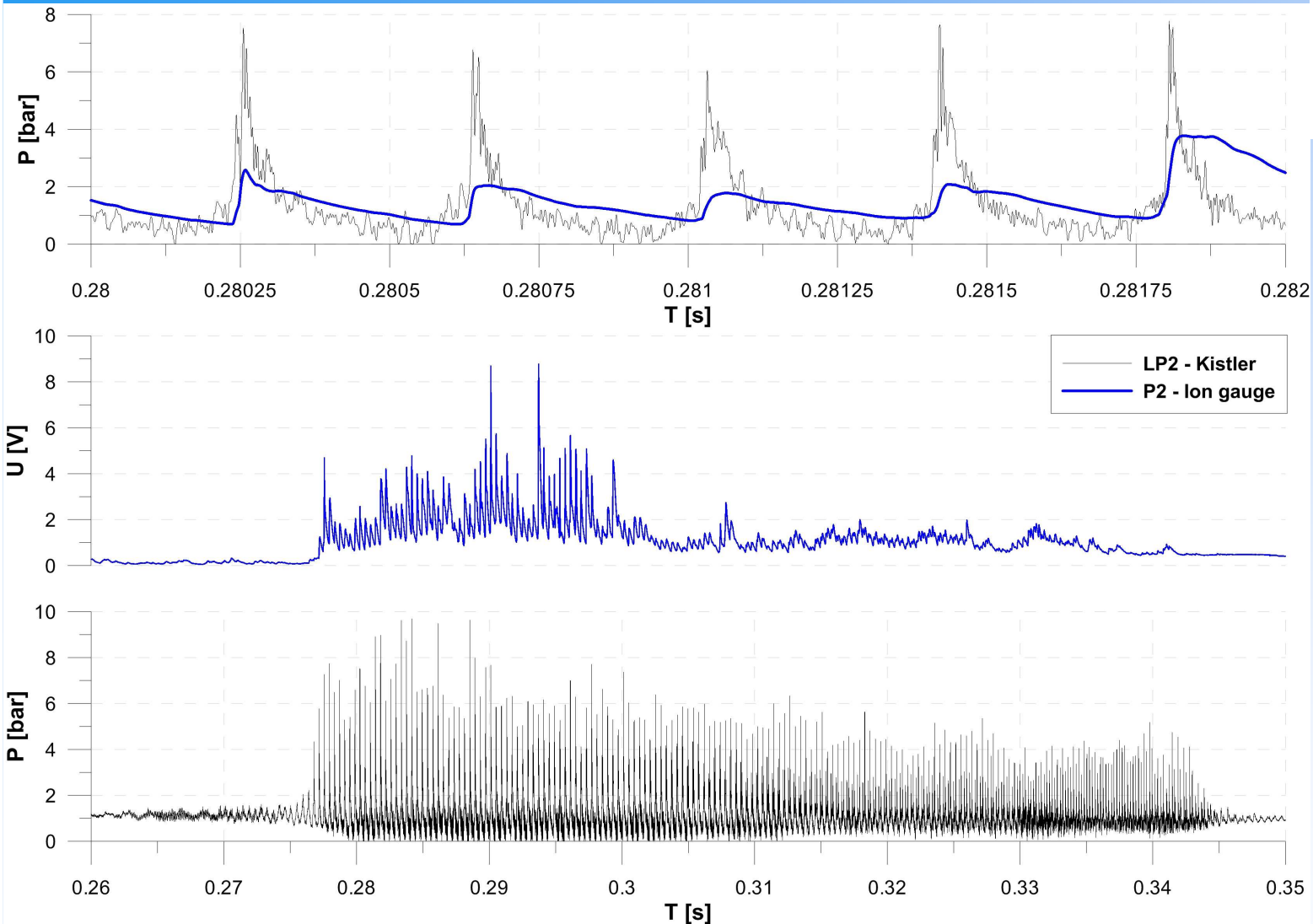
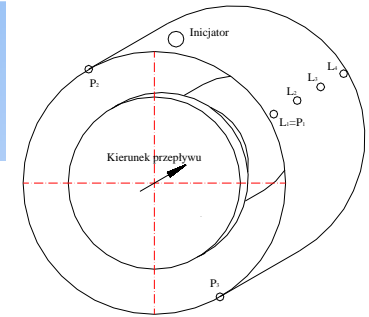
Globalny współczynnik $\phi \approx$ [red box]

$V_{CJ} \approx 1709 \rightarrow V_{exp} \approx 82\%V_{CJ}$

Pomiary fali detonacyjnej – czujnik ciśnienia kontra czujnik jonizacyjny

Po raz pierwszy

(na świecie – nie ma znanych autorowi publikacji w których by używano tych czujników do takiego pomiaru)

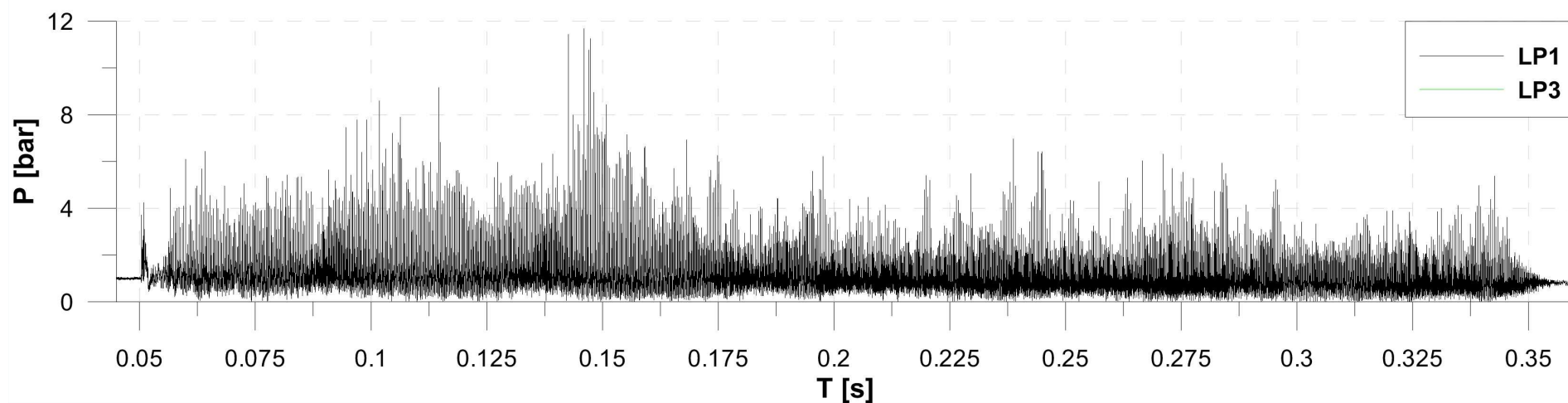
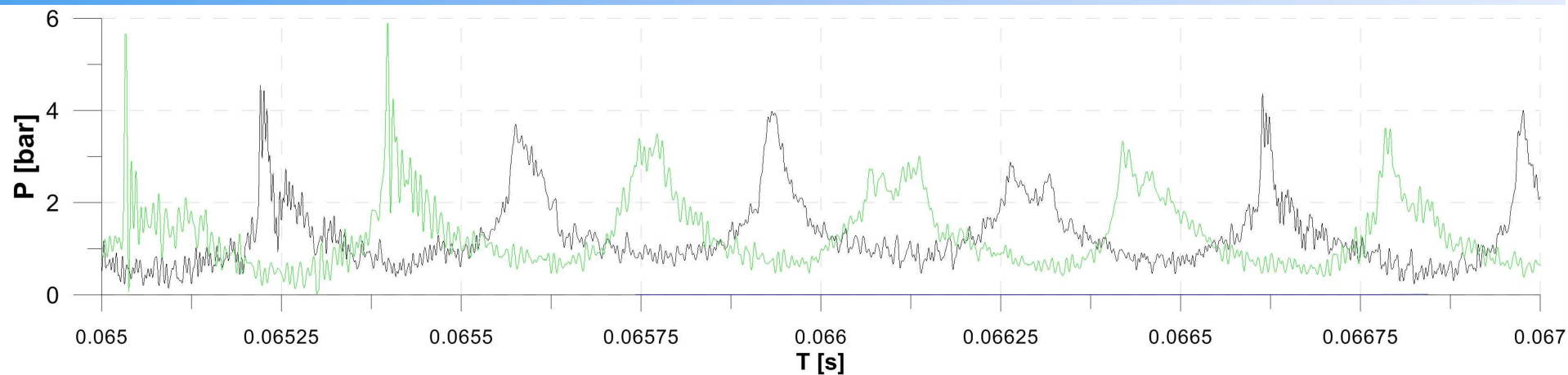
użyto czujnika jonizacyjnego do detekcji wirującej fali detonacyjnej

Przebieg ciśnień w podgrzewanej komorze badawczej dla mieszaniny wodór – nafta lotnicza – powietrze z dodatkiem IPN (20% masowo)

Analiza przypadku 122

Wodór – nafta lotnicza 20%IPN –
powietrze - mieszanina bogata

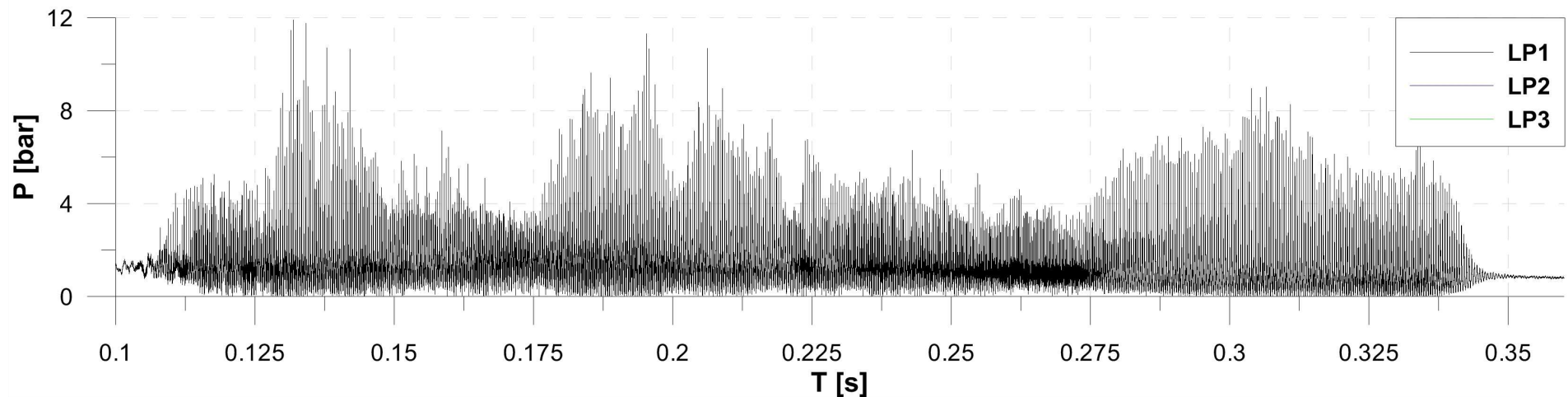
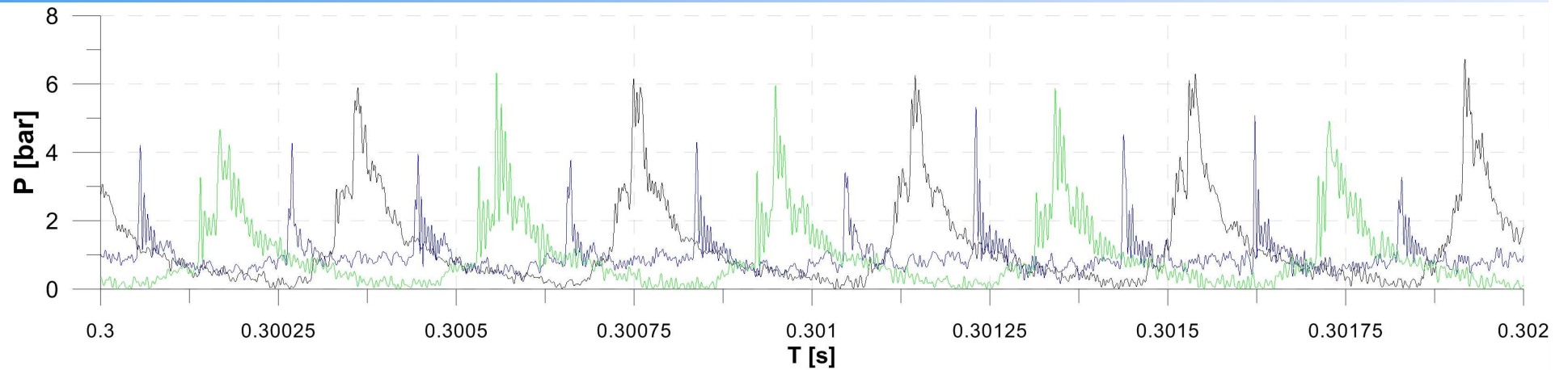
Przypadek 122						
t[s]	X _{H2} [%]	X _{nafta} [%]	φ _{all}	D _{exp K1} [m/s]	D _{CJ} [m/s]	deficyt V [%]
0,065	84,0	16,0		1500	1987	24,51%
0,115	57,0	43,0		1550	2009	22,85%
0,195	41,0	59,0		1490	1997	25,39%
0,195	dwie przeciwbieżne fale			1250	1997	37,41%
0,245	32,0	68,0		1500	1963	23,59%
0,245	dwie przeciwbieżne fale			1300	1963	33,77%

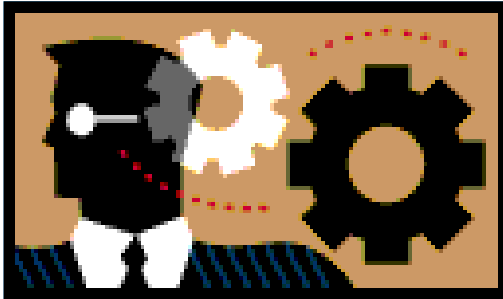
Analiza przypadku 118

Wodór – nafta lotnicza 20%IPN –
powietrze - mieszanina uboga

Przypadek 118						
t[s]	X _{H2} [%]	X _{nafta} [%]	φ _{all}	D _{exp K1} [m/s]	D _{CJ} [m/s]	deficyt V [%]
0,12	80,0%	20,0%		1380	1831	24,63%
0,16	54,0%	46,0%		1370	1724	20,53%
0,20	44,0%	56,0%		1350	1736	22,24%
0,24	33,0%	67,0%		1370	1792	23,55%
0,24	dwie przeciwbieżne fale			1100	1792	38,62%
0,30	30,0%	70,0%		1350	1726	21,78%

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

- zbudowano stanowisko badawcze do badania inicjacji i propagacji detonacji w mieszaninie heterogenicznej (ciekłe paliwo, gazowy utleniacz);
- przeprowadzono badania referencyjne dla mieszaniny wodorowo – powietrznej;
- przeprowadzono badania procesu inicjacji i propagacji dla mieszaniny nafta lotnicza z dodatkiem wodoru w stanie gazowym;
- przeprowadzono badania procesu inicjacji i propagacji dla mieszaniny nafta lotnicza z dodatkiem wodoru w stanie gazowym oraz dodatkiem uczulającym IPN, oraz podgrzewaniem komory badawczej (do 60°C) i powietrza zasilającego;
- wykonano obliczenia prędkości propagacji i składu mieszaniny detonującej;
- niestety w przedstawionej geometrii nie udało się uzyskać inicjacji wirującej detonacji dla nafty lotniczej z powietrzem;
- w przypadku geometrii o dużych szerokościach kanału komory lepiej posługiwać się wartością częstotliwości dla fali detonacyjnej z uwagi na pewną nieoznaczoność średnicy referencyjnej dla obliczania prędkości propagacji;
- badana komora zasilana paliwem dwuskładnikowym w różnych stanach skupienia może być wykorzystana w zastosowaniach stacjonarnych (turbogeneratory).

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Praca była prowadzona przy wsparciu NCN, projekt nr 838/B/T02/2009/37

Autor jest stypendystą w ramach projektu: Program rozwoju dydaktycznego Wydziału Mechanicznego Energetyki i Lotnictwa Politechniki Warszawskiej” finansowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Społecznego);

Autor także współpracuje w kontekście badań związanych z wirującą detonacją z Instytutem Lotnictwa w ramach projektu PO IG 1.3 „Silnik turbinowy z detonacyjną komorą spalania” Nr UDA-POIG.01.03.01-14-071/09-00

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

W prezentacji wykorzystano grafiki:

http://www.cleanairpower.com/gas_engine_components.php

<http://www.danfoss.com/Poland/Products/Categories/Group/HE/Komponenty-do-palnikow-olejowych/Dysze-olejowe/6eba7723-8652-4d51-8c48-d9b84df8e0df.html>

http://www.ni.com/pdf/products/us/4daqsc197-198_ETC_212-213.pdf

http://www.kistler.com/pl_en-ex/13_Productfinder/App.-.15/Product-Finder.html